Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

13. februar 2025 *

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 2002/22/EF (forsyningspligtdirektivet) – elektroniske kommunikationsnet og -tjenester – forsyningspligt og brugernes rettigheder – forbrugerbeskyttelse – kontrakter indgået mellem forbrugere og virksomheder, som udbyder elektroniske kommunikationstjenester – foranstaltninger for at lette udbyderskift – artikel 30, stk. 5 – binding i den første periode – begreb«

I sag C-612/23,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Oberlandesgericht Düsseldorf (den regionale appeldomstol i Düsseldorf, Tyskland) ved afgørelse af 21. september 2023, indgået til Domstolen den 6. oktober 2023, i sagen

Verbraucherzentrale Berlin eV

mod

Vodafone GmbH,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M.L. Arastey Sahún, og dommerne D. Gratsias (refererende dommer), E. Regan, J. Passer og B. Smulders,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Verbraucherzentrale Berlin eV ved Rechtsanwältin S. Fitzner,

– Vodafone GmbH ved Rechtsanwalt C. Rohnke,

– Europa-Kommissionen ved O. Gariazzo, L. Malferrari og G. Meessen, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 30, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (forsyningspligtdirektivet) (EFT 2002, L 108, s. 51), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/136/EF af 25. november 2009 (EUT 2009, L 337, s. 11) (herefter »forsyningspligtdirektivet«).

2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Verbraucherzentrale Berlin eV, en forbrugerbeskyttelsesorganisation (herefter »forbrugerbeskyttelsesorganisationen«) og Vodafone GmbH, en udbyder af telekommunikationstjenester, herunder inden for mobiltelefoni, vedrørende en af denne udbyder indført handelspraksis over for forbrugerne.

Retsforskrifter

EU-retten

Forsyningspligtdirektivet

3 Følgende var anført i 2., 30. og 49. betragtning til forsyningspligtdirektivet:

»(2) Det følger af […] artikel 153 [EF], at [Det Europæiske Fællesskab] skal medvirke til beskyttelsen af forbrugerne.

[…]

(30) Kontrakter er et vigtigt værktøj for brugerne og forbrugerne, når det drejer sig om at sikre tilstrækkelig gennemskuelige oplysninger og den fornødne retssikkerhed. […] Forbrugertransaktioner i forbindelse med elektroniske net og tjenester er ud over bestemmelserne i nærværende direktiv underlagt kravene i gældende EF-lovgivning til beskyttelse af forbrugerne i forbindelse med kontrakter […]. Forbrugerne skal nærmere betegnet garanteres en vis retssikkerhed i kontraktforholdet med den direkte telefonitjenesteudbyder, ved at de pågældende kontrakter indeholder de kontraktmæssige betingelser og vilkår, regler om tjenestekvalitet, bestemmelser om ophævelse af kontrakten og tjenesten, erstatningsforanstaltninger og regler om bilæggelse af tvister. […]

[…]

(49) Direktivet indeholder en vis forbrugerbeskyttelse, f.eks. bestemmelser om klare kontraktvilkår, bilæggelse af tvister og taksttransparens for forbrugerne. […]«

4 Dette direktivs artikel 20 med overskriften »Kontrakter« fastsatte følgende i stk. 1:

»Medlemsstaterne sikrer, at forbrugere og andre slutbrugere, der anmoder herom, når de abonnerer på tjenester, som giver tilslutning til et offentligt kommunikationsnet og/eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, har ret til en kontrakt med en virksomhed eller virksomheder, der leverer sådanne tilslutninger og/eller tjenester. […]«

5 Det nævnte direktivs artikel 30 med overskriften »Foranstaltninger for at lette udbyderskift« bestemte følgende i stk. 5:

»Medlemsstaterne sikrer, at kontrakter indgået mellem forbrugere og virksomheder, som udbyder elektroniske kommunikationstjenester, ikke kræver en binding i den første periode, som overstiger 24 måneder. Medlemsstaterne sikrer også, at virksomheder giver brugere mulighed for at indgå kontrakter med en maksimal løbetid på 12 måneder.«

Direktiv 2009/136

6 47. betragtning til direktiv 2009/136 har følgende ordlyd:

»Forbrugerne bør kunne træffe velinformerede valg og skifte udbyder, når det er i deres interesse, således at de kan få fuldt udbytte af konkurrencen på markedet. Det er afgørende at sikre, at det kan gøres uden hindringer af juridisk, teknisk eller praktisk art, herunder aftalevilkår, procedurer, afgifter osv. Dette hindrer ikke, at forbrugeraftaler kan indeholde bestemmelser om rimelige mindsteperioder for aftalens løbetid. Nummerportabilitet er en afgørende faktor, som letter forbrugernes valg og fremmer effektiv konkurrence på markeder for elektronisk kommunikation og bør derfor gennemføres med mindst mulig forsinkelse, således at nummeret aktiveres og bliver funktionelt inden for en frist på én arbejdsdag, og brugeren dermed ikke må undvære den pågældende tjeneste i mere end én arbejdsdag. De kompetente nationale myndigheder kan fastlægge den globale proces for porteringen af numre under hensyntagen til de nationale bestemmelser om kontrakter og den teknologiske udvikling. Erfaringerne i visse medlemsstater har vist, at der er risiko for, at forbrugerne påtvinges et udbyderskift, uden at de har givet deres samtykke hertil. Skønt dette er et anliggende, der først og fremmest bør henhøre under de retshåndhævende myndigheder, bør det være muligt for medlemsstaterne at indføre det minimum af forholdsmæssige foranstaltninger herunder passende sanktioner vedrørende udbyderskift, der er nødvendigt for at minimere sådanne risici, og at sikre, at forbrugerne beskyttes under hele udbyderskiftet uden at gøre processen mindre attraktiv for dem.«

Direktiv (EU) 2018/1972

7 Forsyningspligtdirektivet blev ophævet ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (EUT 2018, L 321, s. 36). Ifølge sammenligningstabellen i bilag XIII til sidstnævnte direktiv svarer forsyningspligtdirektivets artikel 30, stk. 5, til artikel 105, stk. 1, i direktiv 2018/1972. Følgende fremgår af denne artikel 105 med overskriften »Aftalers varighed og opsigelse«:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at betingelserne og procedurerne for opsigelse af en aftale ikke er en hindring for skift af tjenesteudbyder, og at aftaler indgået mellem forbrugere og udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, og bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til

levering af maskine-til-maskine-tjenester, ikke kræver en bindingsperiode på mere end 24 måneder. Medlemsstaterne kan vedtage eller opretholde bestemmelser, der kræver en kortere maksimal varighed af aftalemæssige bindingsperioder.

[...]

3. Hvis det er fastsat i en aftale eller national ret, at en aftale med en begrænset varighed om elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, og bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af tjenester mellem maskiner, automatisk forlænges, sikrer medlemsstaten, at slutbrugeren efter en sådan forlængelse har ret til at opsige aftalen når som helst med højst en måneds varsel som fastsat af medlemsstaterne og uden at pådrage sig andre omkostninger end gebyret for at modtage tjenesten i opsigelsesperioden. Inden aftalen forlænges automatisk, skal udbyderne på en iøjnefaldende og rettidig måde og på et varigt medium oplyse slutbrugeren om ophøret af den aftalemæssige forpligtelse og om, hvordan aftalen opsiges. Desuden skal udbyderne samtidig give slutbrugeren rådgivning om den bedste pris for dens tjenester. Udbyderne skal desuden mindst en gang om året give slutbrugerne oplysninger om den bedste pris.

[...]«

8 I overensstemmelse med dette direktivs henholdsvis artikel 124 og 125 udløb fristen for gennemførelsen heraf i medlemsstaternes nationale retsordener den 21. december 2020, og forsyningspligtdirektivet blev ophævet med virkning fra samme dato.

Tysk ret

9 § 43b i Telekommunikationsgesetz (telekommunikationsloven) af 22. juni 2004 (BGBI. 2004 I, s. 1190) i den version, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »TKG«), havde følgende ordlyd:

»Den binding i den første periode, der gælder i henhold til en kontrakt mellem en forbruger og en udbyder af offentligt tilgængelige teletjenester, må ikke overstige 24 måneder. [...]«

10 § 307 i Bürgerliches Gesetzbuch (den borgerlige lovbog, herefter »BGB«) bestemmer følgende:

»(1) Bestemmelser i almindelige forretningsbetingelser er ugyldige, hvis den, der gør dem gældende, i strid med god forretningsskik stiller medkontrahenten uforholdsmæssigt ringe. En kontrahent kan også stilles uforholdsmæssigt ringe derved, at bestemmelsen ikke er klar og forståelig.

(2) I tvivlstilfælde anses en bestemmelse for at stille kunden uforholdsmæssigt ringe, når den:

1. er uforenelig med de grundlæggende tanker bag de lovbestemmelser, som fraviges, eller

2. indebærer en sådan indskrænkelse af de væsentlige rettigheder eller forpligtelser, der følger af aftalens karakter, at opfyldelsen af aftalens formål bringes i fare.

(3) Stk. 1 og 2 samt §§ 308 og 309 gælder kun for bestemmelser i almindelige forretningsbetingelser, der har til formål at fravige eller supplere lovreglerne. Andre

bestemmelser kan være ugyldige i medfør af stk. 1, andet punktum, sammenholdt med stk. 1, første punktum.«

11 BGB's § 309 har følgende ordlyd:

»Selv for så vidt som det er tilladt at fravige loven, er [følgende] bestemmelser i almindelige forretningsbetingelser uden virkning[:]

[...]

9. Ved et kontraktforhold om brugerens regelmæssige levering af varer eller regelmæssige levering af tjenesteydelser eller arbejder
   a) en løbetid, der binder den anden part i mere end to år
   b) en stiltiende forlængelse af kontraktforholdet, der binder den anden part, medmindre kontraktforholdet ikke forlænges på ubestemt tid, og den anden part gives ret til at opsige den forlængede kontrakt på ethvert tidspunkt med et varsel, som ikke må overstige en måned.

[...]«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

12 Forbrugerbeskyttelsesorganisationen anlagde søgsmål ved Landgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans i Düsseldorf, Tyskland) med påstand om nedlæggelse af forbud mod Vodafone, støttet på sidstnævntes angivelige tilsidesættelse af den nationale forbrugerbeskyttelseslovgivning til skade for eksisterende kunder, såsom kunde nr. 1 og nr. 2, der er nævnt i anmodningen om præjudiciel afgørelse.

13 De sidstnævnte kunder havde hver især indgået en første kontrakt med Vodafone med en bestemt bindingsperiode. I løbet af 2018 ønskede begge disse kunder at ændre abonnement med henblik på gennem et højere månedligt afdrag at få adgang til købet af en ny mobiltelefon til en reduceret pris.

14 Til dette formål underskrev kunde nr. 1 en tillægsaftale til sin første kontrakt, hvori det var angivet, at der var tale om en »ny kontrakt«, som blev indgået »inden udløbet af bindingsperioden«, og at en ny bindingsperiode for kontrakten på 24 måneder ville begynde den første dag efter udløbet af bindingsperioden for den første kontrakt. Den pågældende kunde modtog den aftalte mobiltelefon med det samme, og Vodafone opkrævede den i denne tillægsaftale fastsatte nye tarif med øjeblikkelig virkning.

15 Kunde nr. 2 underskrev for sit vedkommende et dokument med overskriften »Kontraktforlængelse«, hvori der blev fastsat en bindingsperiode på 26 måneder. I denne forbindelse præciserede Vodafone over for kunden, at den resterende løbetid for den første kontrakt, som den pågældende havde underskrevet, og som endnu ikke var udløbet, skulle lægges til minimumsløbetiden på 24 måneder.

16 Til støtte for sit søgsmål om nedlæggelse af forbud havde forbrugerbeskyttelsesorganisationen gjort gældende, at kunderne på grund af den i nærværende doms præmis 14 og 15 beskrevne handelspraksis var bundet i en periode på mere end 24 måneder, hvilket er i strid med § 43b, første

punktum, i TKG og under alle omstændigheder med BGB's § 309, stk. 9, litra a). Vodafone havde heroverfor gjort gældende, at denne handelspraksis alene vedrørte kontraktforlængelser efter gensidig aftale, som ikke var omfattet af disse bestemmelser.

17 Landgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans Düsseldorf) gav forbrugerbeskyttelsesorganisationen delvis medhold i dette søgsmål, idet den fastslog, at selv om den anfægtede handelspraksis ikke var i strid med de ovennævnte bestemmelser, idet disse sidstnævnte bestemmelser alene rettede sig mod varigheden af de første kontrakter og ikke mod varigheden af de efterfølgende kontrakter som f.eks. dem, der fulgte af underskrivelsen af den tillægsaftale og det dokument, der er omhandlet i henholdsvis præmis 14 og 15 i nærværende dom, indeholdt de kontrakter, som blev indgået med kunde nr. 1 og nr. 2, imidlertid almindelige forretningsbetingelser, som var i strid med BGB's § 307.

18 Parterne i hovedsagen iværksatte hver især appel til prøvelse af denne dom ved Oberlandesgericht Düsseldorf (den regionale appeldomstol i Düsseldorf, Tyskland), som er den forelæggende ret. Sidstnævnte tog forbrugerbeskyttelsesorganisationens appel til følge, hvorimod Vodafones appel blev forkastet med henvisning til, at den i søgsmålet om nedlæggelse af forbud omhandlede handelspraksis faktisk var i strid med de nævnte nationale lovbestemmelser, fortolket i lyset af EU-retten.

19 Denne dom blev ophævet af Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland), som hjemviste sagen til den forelæggende ret, idet den fandt, at der forelå faktiske omstændigheder, som ikke var blevet fastslået tilstrækkeligt præcist.

20 Tvisten blev på ny indbragt for den forelæggende ret, som er af den opfattelse, at tillægsaftalen og det dokument, som blev underskrevet henholdsvis af kunde nr. 1 og nr. 2, skulle være gældende og træde i kraft fra datoen for deres underskrivelse.

21 Den forelæggende ret er imidlertid i tvivl om fortolkningen af begrebet »binding i den første periode«, som fremgår af § 43b, stk. 1, i TKG, hvis rækkevidde er omstridt i Tyskland.

22 Ifølge ét synspunkt vedrører dette begreb udelukkende de første kontrakter, som indgås mellem en kunde og en udbyder af elektroniske kommunikationstjenester. Derfor finder den tidsmæssige begrænsning, der er fastsat i forsyningspligtdirektivets artikel 30, stk. 5, ikke anvendelse på forlængelser af sådanne kontrakter, hverken stiltiende eller som følge af en ny aftale, der indgås af de samme parter, uanset om disse forlængelser medfører ændringer af kontraktvilkårene.

23 Ifølge et andet synspunkt, som den forelæggende ret har fremført, skal der ved »binding i den første periode« forstås enhver bindingsperiode, idet forbrugerne dog under alle omstændigheder efter udløbet af en kontraktperiode, som ifølge forsyningspligtdirektivet ikke overstiger 24 måneder, bør have mulighed for at opsige kontrakten. I denne forbindelse er en sådan fortolkning for det første i overensstemmelse med det formål, der er omhandlet i 47. betragtning til direktiv 2009/136, om efter udløbet af en rimelig minimumsløbetid at give forbrugerne mulighed for at opsige en kontrakt for at »få fuldt udbytte af konkurrencen på markedet«. For det andet indebærer en fortolkning af begrebet »binding i den første periode« som den, der er indeholdt i nærværende doms præmis 22, at der ikke er nogen klare kriterier for varigheden af de efterfølgende kontrakter, som indgås af parterne til de første kontrakter. For det tredje indfører denne sidstnævnte fortolkning en sondring mellem en simpel forlængelse af en kontrakt og indgåelsen af en ny kontrakt, som indebærer, at den tidligere kontrakt ophæves, hvilket gør anvendelsen af forsyningspligtdirektivet afhængig af nationale begreber.

24 Udeladelsen af ordene »i den første periode« i artikel 105, stk. 1, første punktum, i direktiv 2018/1972, som fremgår af artikel 30, stk. 5, i forsyningspligtdirektivet, skal efter den forelæggende rets opfattelse forklares med, at spørgsmålet om automatiske forlængelser af aftaler med en begrænset varighed nu er reguleret i dette direktivs artikel 105, stk. 3.

25 På baggrund heraf har Oberlandesgericht Düsseldorf (den regionale appeldomstol i Düsseldorf) besluttet at udsætte sagen og forelægge følgende præjudicielle spørgsmål:

»Omfatter »binding i den første periode« [som omhandlet i forsyningspligtdirektivets artikel 30, stk. 5,] alene den første kontrakts varighed eller også en forlængelse af kontrakten, som er baseret på aktuelle viljeserklæringer, og som er indgået og trådt i kraft i god tid inden udløbet af den første kontrakt, hvis den i forhold til den første kontrakt indeholder ændringer for så vidt angår den erhvervsdrivendes og kundens [forpligtelser]?«

Om det præjudicielle spørgsmål

26 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forsyningspligtdirektivets artikel 30, stk. 5, skal fortolkes således, at begrebet »binding i den første periode«, som fremgår af denne bestemmelse, omfatter såvel varigheden af den første kontrakt indgået mellem en forbruger og en udbyder af elektroniske kommunikationstjenester som varigheden af en efterfølgende kontrakt indgået mellem de samme parter, således at denne efterfølgende kontrakt ikke kan pålægge nogen bindingsperiode, som overstiger 24 måneder, herunder når den er blevet underskrevet og trådt i kraft inden udløbet af den første kontrakt.

27 Det skal indledningsvis bemærkes, at den forelæggende ret er af den opfattelse, at forsyningspligtdirektivet, der nu er ophævet og erstattet af direktiv 2018/1972, finder tidsmæssig anvendelse på tvisten i hovedsagen. Den forelæggende ret har herved anført, at et søgsmål som det, sagsøgeren i hovedsagen har anlagt, i henhold til den nationale lovgivning, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, kun kan antages til realitetsbehandling, hvis den anfægtede handelspraksis var ulovlig på tidspunktet for de faktiske omstændigheder, som ligger til grund for et sådant søgsmål. I den foreliggende sag fandt disse faktiske omstændigheder således sted før ikrafttrædelsen af direktiv 2018/1972, således at det er i forhold til forsyningspligtdirektivet, at der skal foretages en vurdering af den i hovedsagen omhandlede handelspraksis.

28 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det alene tilkommer de nationale retter at afgrænse den faktiske og retlige baggrund, som spørgsmålene er omfattet af (kendelse af 25.3.2022, IP m.fl. (Fastlæggelse af rigtigheden af de faktiske omstændigheder i hovedsagen), C-609/21, EU:C:2022:232, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis). Med hensyn til fortolkningen af bestemmelser i national ret er Domstolen som udgangspunkt nødt til at lægge den forelæggende rets beskrivelse af sagen i forelæggelsesafgørelsen til grund. Domstolen er ifølge fast praksis nemlig ikke kompetent til at fortolke en medlemsstats nationale ret (dom af 5.12.2023, Deutsche Wohnen, C-807/21, EU:C:2023:950, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).

29 Henset til disse betragtninger skal der foretages en fortolkning af forsyningspligtdirektivets artikel 30, stk. 5.

30 Hvad i denne henseende i første række angår ordlyden af denne bestemmelse skal det fastslås, at det kan udledes af sprogversionerne deraf på spansk, tysk, græsk, engelsk og fransk, at tillægsordet »første«, angivet i hunkøn, ikke har til formål at kvalificere »kontrakter« eller »binding«, men

»bindingsperiode«, hvilket betyder, at EU-lovgivers hensigt ikke var at sondre mellem de første kontrakter og de efterfølgende kontrakter, der indgås af de samme parter. Ikke desto mindre kan andre sprogversioner af denne bestemmelse, såsom den italienske og den portugisiske, fortolkes således, at disse versioner kun har til formål at pålægge et krav om en bindingsperiode, som ikke overstiger 24 måneder, med hensyn til »binding[en] i den første periode«, dvs. i det væsentlige den første kontrakt, som de berørte parter har underskrevet.

31 Det fremgår af fast retspraksis, at EU-bestemmelserne skal fortolkes og anvendes ensartet i lyset af de versioner, der er udfærdiget på alle Unionens sprog, og i tilfælde af uoverensstemmelse mellem disse versioner skal den pågældende bestemmelse fortolkes på baggrund af den almindelige opbygning af og formålet med den ordning, som den er led i (dom af 17.1.2023, Spanien mod Kommissionen, C-632/20 P, EU:C:2023:28, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).

32 Det skal i denne henseende i anden række bemærkes, at en fortolkning af forsyningspligtdirektivets artikel 30, stk. 5, hvorefter der ikke bør sondres mellem den første kontrakt og den efterfølgende kontrakt, der indgås af de samme parter, er i overensstemmelse med formålet med dette direktiv.

33 Således som det fremgår af selve overskriften til forsyningspligtdirektivets artikel 30 og af 47. betragtning til direktiv 2019/136, er hovedformålet med denne artikel 30 at gøre det nemmere for forbrugerne at skifte udbyder på et velinformeret grundlag, når det er i deres interesse, således at de kan få fuldt udbytte af konkurrencen på markedet. En fortolkning af den nævnte artikel 30, således at udtrykket »binding i den første periode« kun omhandler bindingen for de første kontrakter, der indgås af de berørte parter, og ikke bindingen for de efterfølgende kontrakter, der indgås af de samme parter, vil gøre det vanskeligere, potentielt i længere perioder, for de nævnte forbrugere at skifte udbyder og således i givet fald fratage dem muligheden for at få fuldt udbytte af konkurrencen på det pågældende område.

34 Selv om det navnlig for det første ganske vist kan antages, at forbrugerens beslutning om igen at indgå aftale med den samme udbyder tilkendegiver, at den pågældende forbruger har tillid til sidstnævnte, bør dette dog ikke i forhold til dette formål medføre, at denne forbruger forhindres i at skifte udbyder, hvis den pågældende fik et mere interessant tilbud.

35 For det andet fremgår det i det væsentlige af 2. og 30. betragtning til forsyningspligtdirektivet, at forbrugerbeskyttelse er et af formålene med dette direktiv. Selv om forbrugeren, når den pågældende beslutter sig for igen at indgå aftale med den samme udbyder, ganske vist har en vis erfaring med medkontrahentens handelspraksis, forholder det sig ikke desto mindre således, at denne erfaring kan være irrelevant, hvis den nye forpligtelse, som indgås, på begge sider indebærer tjenesteydelser af en anden karakter end dem, som er omfattet af den første kontrakt. Det beskyttelsesniveau, som forbrugeren skal omfattes af, må således ikke være lavere, hvis denne forbruger giver samtykke til ændringer af en kontrakt, der binder vedkommende til en udbyder, end når forbrugeren for første gang forpligter sig til en sådan kontrakt med en ny udbyder.

36 Det er så meget desto mere tilfældet i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor den efterfølgende kontrakt, der blev indgået af de berørte parter, indeholder ændringer til de væsentlige vilkår i forhold til den første kontrakt indgået mellem disse parter, såsom vilkårene vedrørende prissætningen, indholdet og karakteren af de omhandlede tjenesteydelser.

37 Ganske vist går fjernelsen af enhver hindring af juridisk, teknisk eller praktisk art, som kan gøre det vanskeligt for forbrugerne at skifte udbyder, således som det fremgår af 47. betragtning til direktiv 2009/136, ikke så langt som til at hindre, at forbrugeraftaler kan indeholde bestemmelser om rimelige mindsteperioder for aftalens løbetid. En fortolkning af artikel 30, stk. 5, i direktiv 2002/22, der ved indgåelsen af en ny forpligtelse med en af dens abonnenter gør det muligt for en udbyder at pålægge en længere varighed end den ved denne bestemmelse pålagte maksimale varighed af bindingsperioden, kan imidlertid ikke anses for at være i overensstemmelse med de formål, som forfølges af EU-lovgiver, som ved denne bestemmelse har fastsat en tidsmæssig begrænsning, som ikke må overskrides.

38 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at forsyningspligtdirektivets artikel 30, stk. 5, skal fortolkes således, at begrebet »binding i den første periode«, som fremgår af denne bestemmelse, omfatter såvel varigheden af den første kontrakt indgået mellem en forbruger og en udbyder af elektroniske kommunikationstjenester som varigheden af en efterfølgende kontrakt indgået mellem de samme parter, således at denne efterfølgende kontrakt ikke kan pålægge nogen bindingsperiode, som overstiger 24 måneder, herunder når den er blevet underskrevet og trådt i kraft inden udløbet af den første kontrakt.

Sagsomkostninger

39 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Artikel 30, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (forsyningspligtdirektivet), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/136/EF af 25. november 2009,

skal fortolkes således, at

begrebet »binding i den første periode«, som fremgår af denne bestemmelse, omfatter såvel varigheden af den første kontrakt indgået mellem en forbruger og en udbyder af elektroniske kommunikationstjenester som varigheden af en efterfølgende kontrakt indgået mellem de samme parter, således at denne efterfølgende kontrakt ikke kan pålægge nogen bindingsperiode, som overstiger 24 måneder, herunder når den er blevet underskrevet og trådt i kraft inden udløbet af den første kontrakt.

Underskrifter